

Modül 2

Okulda din ve etik konularını ele almak

Yunanistan Kilisesi Inter Ortodoks Merkezi tarafından geliştirilmiştir

**Funded by
the European Union**

This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. [Project Number: 2021-1-BE02-KA220-SCH-000032794]

DD@S: Okulda Demokratik Diyalog
Öğretmenler için Demokratik Diyalog üzerine çevrimiçi oyun tabanlı bir eğitim aracı
<https://ddasproject.eu>

Avrupa'daki okullar, öğretmenler ve okul yönetimleri için
eğitim kursu

Bu modülde aşağıdaki konuları bulabilirsiniz:

GİRİŞ

Amaç, Öğrenme Hedefleri ve Öğrenme Çıktıları

TEORİK ÇERÇEVE

Ana kavramlar, arka plan bilgileri, ilgili teoriler

AKTİVİTELER

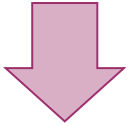
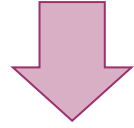
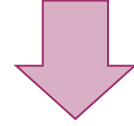
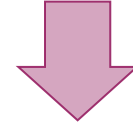
Demokratik diyalogu teşvik etmek ve sınıfta zor konuları ele almak için alıştırmalar, öz değerlendirme ve pratik kaynaklar

FAYDALI İPUÇLARI

İlgili konulara ilişkin tavsiye, fikir ve öneriler

FAYDALI KAYNAKLAR

Referanslar ve daha fazla kaynak metin

GİRİŞ

Anahtar Kelimeler

1. Din eğitimi
2. Dünya görüşleri
3. Din fobisi
4. Dinlerarası diyalog

Amaç ve Öğrenim Hedefleri

Bu modül, öğretmenlerin okulda dini ve ahlaki konuları ele almalarına destek olmak amacıyla geliştirilmiştir. Eğitim politikasını belirleyenler, yetkililer, öğretmenler, müdürler, öğretmen sendikaları ve meslek birliklerindeki personel ve STK üyelerini kapsayan geniş bir kitleye yöneliktir. Modül hem ilk hem de orta öğretimde kullanılmak üzere hazırlanmıştır ve aynı zamanda yaygın eğitim ortamlarında da kullanılabilir.

Bu modül aracılığıyla öğrencilerin (öğretmenler, eğitimciler, okul müdürleri, personel ve ilgili paydaşlar) aşağıdaki becerileri benimsemeleri beklenmektedir:

- Kalıplaşmış düşünceleri ve önyargıları yansıtan davranış ve ifadeleri zamanında kavramak
- Öğrencileri ayırıştırabilecek temel dini konular hakkında farkındalık yaratmak
- Dinler ve dini olmayan dünya görüşleriyle ilgili zor konularla sınıfta başarılı bir şekilde başa çıkma kapasitelerini güçlendirmek
- Okulda anlayış, kabul, saygı ve dayanışmayı teşvik etmek için becerilerini geliştirmek

Öğrenim Kazanımları

Bu modüle katılmanın bir sonucu olarak, öğrenciler (*öğretmenler, eğitimciler, okul müdürleri, personel ve ilgili paydaşlar*) şunları yapabileceklerdir:

- Okulda tartışmaya yol açan dini konuların temel kavramlarını tanımlayın
- Sınıfta dini konulara değinen güncel bir konu hakkında bir ders senaryosu veya açık demokratik diyalog hazırlayın
- Sınıfta saygı, hoşgörü ve barış içinde bir arada yaşamayı geliştirmek için “güvenli bir alan” yaratın ve dinler ve kültürlerarası diyalogu teşvik eden öğretim stratejilerini ve tekniklerini uygulayın

MODÜL 2 ÇERÇEVESİ

Ünite 2.1: Temel terimler ve önemli sorularla çalışmaya başlama

21. yüzyılda Avrupa'da dinler ve din eğitimi

Avrupa Konseyi'nin Önerileri

Temel öğrenme ilkeleri

Çeşitliliği kabul etmek

Dini ile ilgili kilit terimler ve etik konular

Ünite 2.2: Dini tartışmalı konuların öğretilmesinde karşılaşılan zorluklarla yüzleşmek

Tartışmalı dini ve ahlaki konularla baş etmek

Sınıfta güvenli bir ortam yaratmak

Demokratik diyalog için temel kurallar

Önce kendimizle yüzleşmemiz lazım

Ünite 2.3: Sınıfta dini/etik açıdan tartışmalı bir konu etrafında bir ders veya tartışma nasıl organize edilir?

Öğretim Stratejileri

Olumlu olana odaklanın

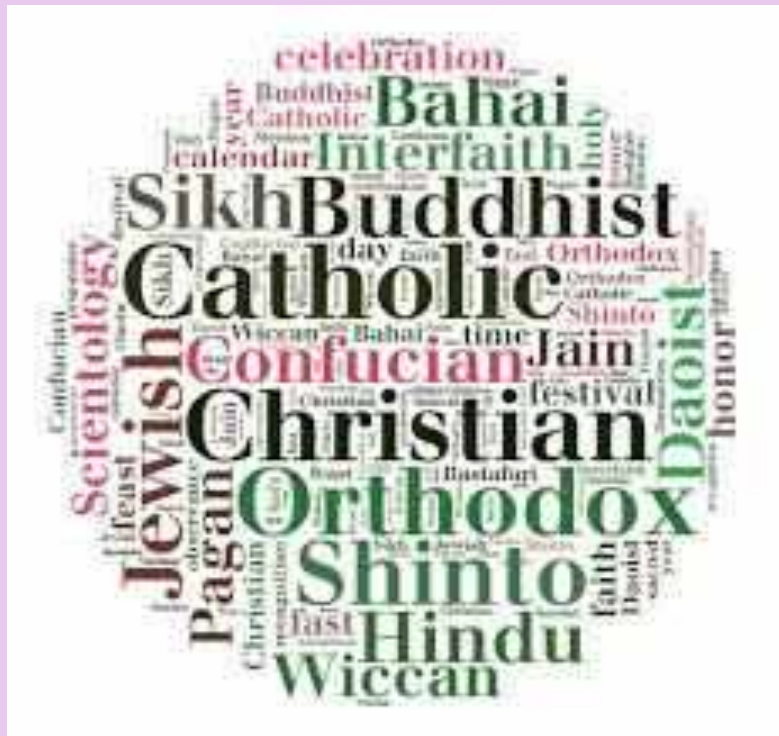
Dinler arası diyalog

Stratejik Planlama!
a) Çeşitliliği kutlayın
b) Okulu toplumla ilişkilendirin

Uzlaşmayı öğretmek

Oyun temelli bir yaklaşıma doğru

TEORİK ÇERÇEVE

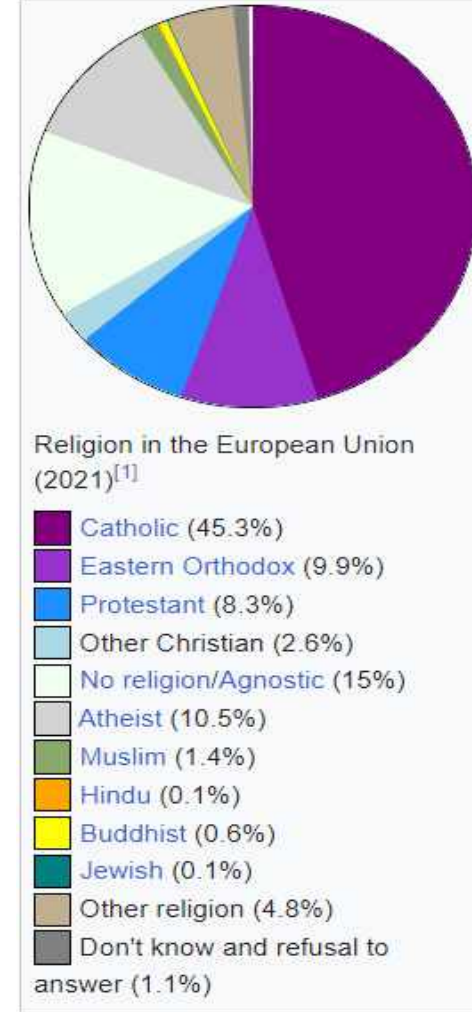
Ünite 2.1. Yirmibirinci yüzyılda Avrupa'da dinler ve din eğitimi

Batılı ülkelerde uzun bir sekülerleşme sürecinden sonra din, özel hayatın konusu olarak görüldü. Bu görüş, Amerika Birleşik Devletleri'nde 11 Eylül 2001 olayları ve bu konunun dünya çapındaki analizi ve kamuoyunda tartışılmalar sonrasında değişti. Fransa gibi ülkelerde devlet okullarında din öğretilmesi konusunda kamuoyunda bir tartışma başladı (Régis Debray, L'enseignement du fait religieux dans l'école laïque, 2002).

Son yirmi yılda Avrupa'ya gelen göçmen ve mültecilerin büyük bir kısmı için din, hem özel hem de kamusal hayatta önemli bir yere sahip. Üstelik, Avrupa toplumlarının çoğunu etkileyen büyük göç

dalgaları neticesinde farklı inanç sistemlerinden ve farklı dünya görüşlerinden gelen, hayata ve dünyaya bakış açılarının çeşitliliği geçmişe kıyasla daha net bir şekilde ortaya çıktı.

Her ne kadar birçok ülkede din ve eğitim konusunda tartışmalar devam etse de, giderek dinin kamusal alanı da ilgilendiren bir konu haline geldiği ve bunun sonucunda gençlerin yaşamlarının bir parçası olarak din ve inanç konusunda bilgi sahibi olmaları gerektiği ortaya çıktı.

¹ https://data.europa.eu/data/datasets/s2237_95_2_516_eng?locale=en
(see Volume B: EU/socio-demographics: Question D90.2. "Do you consider yourself to be...").

Ünite 2.1. Avrupa Konseyi'nin Tavsiyeleri

Avrupa Konseyi, kültürlerarası eğitimin dini boyutuna ilişkin ilk projesine 2002 yılında Eğitim Yürütme Komitesi'nin gözetiminde başladı. 2008'deki tartışmaların ardından Bakanlar Komitesi, kültürlerarası eğitimde dini ve dini olmayan inançların boyutuna ilişkin CM/Rec(2008)12 sayılı tavsiye kararını yayınladı.

Dini kültürlerarası eğitimin bir parçası olarak müfredata eklemek yeni bir fikirdi ve daha sonraki bir aşamada kapsayıcılık nedeniyle dinlere “dini olmayan inançlar” terimi eklendi.

Avrupa Konseyi yaklaşımına göre dinler ve din dışı inançların öğretilmesi, kültürlerarası eğitim, insan hakları eğitimi ve demokratik vatandaşlık eğitimi ile yakından ilişkilidir.

Dinler ve din dışı inançlar kültürlerarası diyaloga katkıda bulunmalı ve “farklı etnik, kültürel, dini ve dilbilimsel geçmişe ve mirasa sahip bireyler ve gruplar arasında karşılıklı anlayış ve saygı temelinde açık ve saygılı görüş alışverişi” olarak ele alınmalıdır.

(Avrupa Konseyi, [*White Paper on Intercultural Dialogue – Living together as equals in dignity*](#), 2008: 10-11).

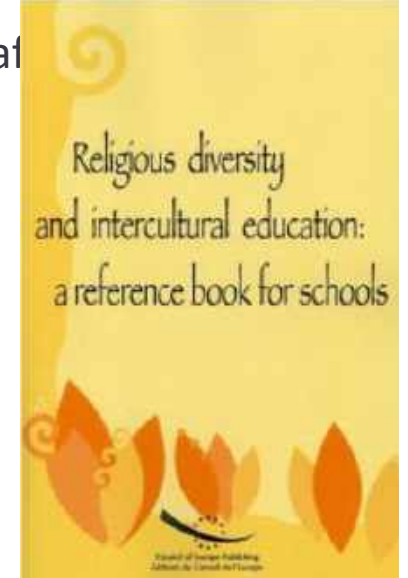
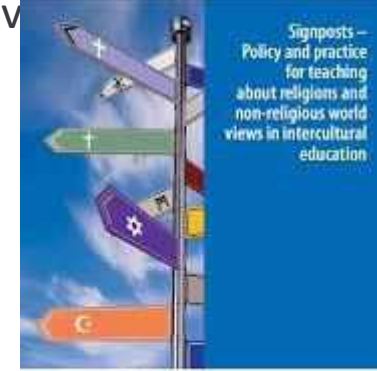
Ünite 2.1. Temel öğretim ilkeleri

Avrupa Konseyi'nin karar ve önerilerini, ilgili projelerin hayata geçirilmesi ve bu konuların öğretilmesine ilişkin kılavuz ve kılavuzların yayınlanması izledi.

Avrupa Konseyi tarafından desteklenen öğrenme yaklaşımları, yöntemleri ve deneyimleri üç prensibe dayanmaktadır:

1. Din önemli bir kültürel olgudur (diller, tarih veya kültürel miras gibi diğer kimlik oluşturan öğelere benzer şekilde)
2. Dünya hakkındaki inançlar ve değerler, kişiye özel ve sosyal öğrenme deneyimlerine dayalı olarak aşamalı bir şekilde geliştirilmelidir.
3. Manevi, dini, ahlaki ve yurttaşlık değerlerine bütüncül bir yaklaşım teşvik edilmelidir.

<https://www.coe.int/en/web/education-and-religious-diversity>

Ünite 2.1. Kültürel çeşitliliği Kabul Etmek

- Üçüncü Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi (2005), kültürlerarası diyalogu (dini boyutuyla) teşvik etmenin yanı sıra çatışmaları önlemenin ve toplumun entegrasyonunu ve uyumunu sağlamanın bir yolu olarak tanımladı.
- Kültürlerarası eğitimin dini boyutu, dini açıdan farklı olsun veya olmasın tüm okulları etkileyen bir konudur, çünkü öğrencileri giderek daha fazla çeşitlilik gösteren toplumlar bekliyor ve o kültürel bakımdan çeşitli toplumlarda yaşayacak ve çalışacaklar. (John Keast, *Religious diversity and intercultural education: a reference book for schools* (2007))
- Çeşitlilik, farklı kültürlerle, dinlere ve dünya görüşlerine sahip kişilerin kabulüne dayandığında kültürel zenginleşmeyi teşvik eder. Farklı olanı ve ötekini kabul etmek her zaman kolay bir şey değildir.
- **Antisemitizm, İslamofobi** gibi hâlâ görülen ve köklü olan stereotipler ve önyargılar, **din düşmanlığı, nefret söylemi, din değiştirme hakkı, ötenazi hakkı, dini sembol kullanma hakkı** gibi diğer sorunların yanı sıra toplumlarımızı endişelendirmeye devam ediyor.
- Bu gibi konular bazen okul bağlamında da gerginliğe ve rahatsız edici durumlara neden olabilir.
- Demokrasi ve diyalog Avrupa'nın ortak mirasıdır. Okul ortamında İnsan Hakları Eğitimi ve demokratik diyalog aracılığı ile anlayış, kabul, saygı, barış içinde bir arada yaşama ve sosyal dayanışmayı inşa ederiz.

Ünite 2.1. Dini ve ahlaki konularla ilgili anahtar terimler

Antisemitizm, Yahudilere yönelik nefret olarak ifade edilebilecek belli bir Yahudi algısıdır. Antisemitizmin söylem ve fiziksel tezahürlerden oluşur ve Yahudi olan veya Yahudi olmayan bireylere ve/veya onların mülklerine, Yahudi cemaati kurumlarına ve dini tesislere yöneliktir. ([Working definition of antisemitism](#) Uluslararası Holokost Anma İttifakına göre antisemitizmin geçerli tanımı)

İslamofobi, İslam'a ve Müslümanlara yönelik önyargı, ayrımcılık veya nefret anlamına gelmektedir. Bu, algılanan İslami inanç veya İslam'la ilişkileri nedeniyle bireylere veya gruplara yönelik olumsuz kalıplaşmış yargıları, önyargıları ve adaletsiz ve haksız davranışları içerir.

Din fobisi, toplumda dinin her yönüne ve dindar kişilere yönelik, çoğunlukla ateistlerin dine, dini inanca, dindar kişilere veya dini kuruluşlara karşı gösterdiği korku veya nefrettir.

Dini tutuculuk/ aşırılık, farklı dini gelenekler içerisinde çeşitli şekillerde ve derecelerde var olan aşırı veya katı bir dini inancı temsil eder

Kamusal alanda dini sembollerin kullanılması, din özgürlüğü, laiklik, kültürel çeşitlilik ve bireysel haklar dahil olmak üzere toplumun çeşitli yönlerine değinen ve ülkeye ve ortama göre değişen karmaşık bir konudur.

Biyoetik, biyoloji ve tıp alanındaki genetik teknolojinin kullanımı, klonlama, kök hücre araştırmaları ve ötenazi gibi konular önemli etik ikilemler oluşturmaktadır.

Ötenazi ve Yaşam sonlandırma: Bireylerin ölüm zamanını ve ölüm şeklini seçmesine izin vermenin ahlaki sonuçları, birçok toplumda etik bir tartışma konusudur.

Din değiştirme veya din dışı bir dünya görüşünü seçme hakkı

“Boşlukları Doldur” Aktivite

Boşlukları doğru kelimelerle doldurun

Hristiyanofobi kelimesi Yunanca Hristiyan ve (1) kelimelerinden gelir ve kelimenin tam anlamıyla “Hristiyan korkusu” anlamına gelir.” Genellikle Hristiyanofobi kelimesi, Hristiyanlara karşı kin besleyen (2) ifade eder.

Hristiyanlara karşı korku, nefret veya (3), ve/veya Hristiyanlara karşı önyargı, Hristiyan (4)....., ve/veya ona (5)

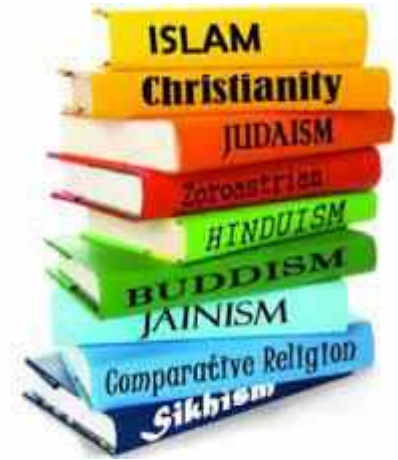
a) ayrımcılık, b) din, c) fobi (korku) , d) uygulamalar, e) nefret uyandıran

DOĞRU CEVAPLAR: 1-c, 2-e, 3-a, 4-b, 5-d

Ünite 2.2. Dini tartışmalı konuların öğretilmesinde karşılaşılan zorluklarla yüzleşmek

Tartışmalı dini ve ahlaki konuları öğretmek her zaman kolay bir görev değildir. Pek çok öğretmen, özellikle dinler ve din dışı dünya görüşleri konusunda özel uzmanlık bilgisinden yoksundur ve çoğu zaman bu konular karmaşık ve dinamik bir yapıya sahiptir. Çoğu zaman bu konular güncel olaylar aracılığıyla ortaya çıkar, değişkendir ve öğretmenler konulara aşina olmazken müfredatta da yol haritası bulmakta zorlanırlar.

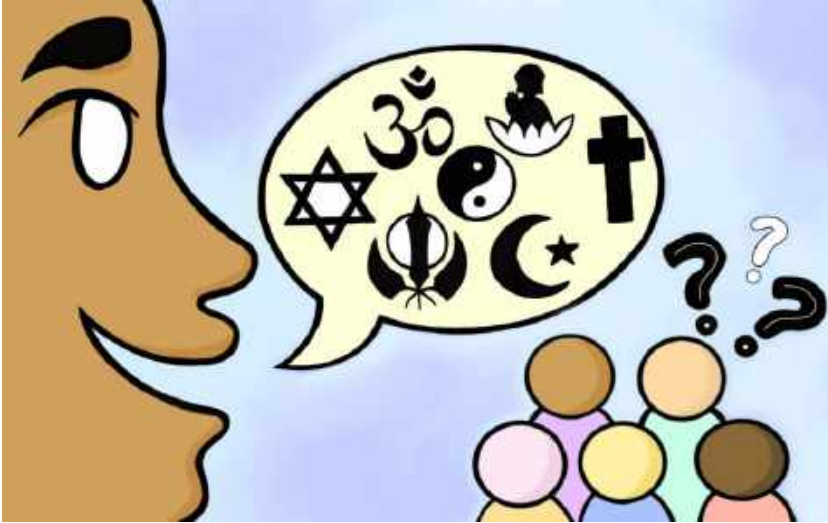
Bir diğer zorluk ise bu tartışmalı konuların kendiliğinden soru, yorum ve hatta şaka şeklinde ortaya çıkabilmesidir. Öğretmenin ortaya çıkabilecek her türlü soruna karşı her zaman hazırlıklı ve hazır olması mümkün değildir ama bunları gözden kaçırıp görmezden de gelemeyiz.

(Avrupa Konseyi, *Teaching controversial issues*, p.18, Clarke, P. , *Teaching Controversial Issues: a four step classroom strategy* 2005, Stradling, R., Noctor, M., Baines, B., *Teaching Controversial Issues*, London 1984)

Ünite 2.2. Sınıfta güvenli bir ortam yaratmak

Öğretmenin yapabileceği şey, sınıfı bu sorunları yönetebilecek şekilde hazırlamak ve diyalog için güvenli bir ortam yaratmaktır. Öğrencilerin geçmişleri hakkında bilgi sahibi olmak da bu bağlamda önemli olabilir.

1. Demokratik diyalog kültürünü geliştirin
2. Öğrencilerle diyalog kuralları konusunda mutabakata varın
3. Tüm inançlara, dünya görüşlerine ve görüşlere saygı gösterin
4. Tüm görüşler aşırılıklardan kaçınılarak ifade edilmelidir
5. Nefret söylemi ifade özgürlüğü değil, ifade özgürlüğünün kötüye kullanılmasıdır

Ünite 2.2. Demokratik diyalog için temel kurallar

Robert Jackson'e göre, Signposts – Policy and practice for teaching about religions and non-religious world views in intercultural education (2014, p. 57), Aşağıdaki temel kurallar öğrenciler tarafından öğretmenleriyle işbirliği içinde geliştirilmiştir.

- Uygun bir dil kullanın.
- İfade özgürlüğü ilkesine saygı gösterirken sınırları da kabul etmek gerekir; örneğin, ırkçı veya cinsiyetçi bir tarz veya herhangi bir “nefret söylemi” ifadesi olmamalıdır.
- Biri kişi konuşurken sözü bölünmeden konuşabilmelidir.
- Başkalarının kendisinden farklı görüş ve inançları ifade etme hakkına saygı gösterilmelidir.
- Fikirlerle karşı çıkılmalı, onları ifade edenlere değil.
- Öğrenciler görüşlerinin gerekçelerini belirtmeye teşvik edilmelidir.
- Değişimler kapsayıcı olmalıdır: Herkese kendi görüşünü ifade etme fırsatı tanınmalıdır.

Ünite 2.2 Önce kendimizle yüzleşmemiz lazım

Herkes gibi **öğretmenlerin** de dünyaya bakışlarını etkileyen bir takım inanç ve değerleri vardır. Kültürel ve dini geçmişimiz, büyük olasılıkla tartışmalı bir konuyu nasıl algıladığımızı etkilemektedir. Uzmanlara göre öğretmen öncelikle hem genel olarak hem de belirli bir tartışmalı konu ile bağlantılı olarak kendi inanç ve değerleri üzerinde düşünmelidir.

Öğretmenin rolü burada hayati önem taşımaktadır. Öğretmenlerin mesleki rolleriyle ilgili olarak kendi inançlarının ve etik değerlerinin farkında olmaları ve prosedüre ilişkin tarafsız bir tutum benimseyebilmeleri gerekmektedir.

1. Öğretmenler zor konuları ele alırken öncelikle kendi deneyim ve düşünceleriyle ilgilenmeli, kendi duygu, düşünce ve olası önyargılarını yönetmeye çalışmalıdır.
2. İnançlarımızı ve fikirlerimizi doğrudan öğrencilerimizle paylaşmak her zaman en iyi seçim değildir
3. Tartışmanın tarafsız başkanı rolünü tercih edin
4. Ancak gerektiğinde şeytanın avukatı olarak konuyu daha derinlemesine irdelleyebilirsiniz.
5. Toplumu ilgilendiren güncel dini ve ahlaki konular hakkında güncel kalın çünkü öğrenciler bunları sınıfa getirebilirler
6. Güncel konulara ilişkin resmi politikaları takip edin.
7. Son olarak, bir öğretmenin dini veya kültürel açıdan farklı olanlara saygı ve kabul ifade etmesi durumunda, kendi öğrencilerinin davranış ve değerleri üzerinde özel bir etkiye sahip olduğunu unutmayın.

Ünite 2.3. Öğretim stratejileri

Planlanmış olsun ya da olmasın, sınıfta tartışmalı dini konular ortaya çıktığında, bunlarla başa çıkmak için net bir stratejimiz olmalıdır.

Öğretim stratejilerinden bahsetmişken, bu stratejilerin neredeyse tüm tartışmalı konularda ortak olduğunu aklımızda tutmalıyız.

“Kartları çevir” Aktivitesi

“Tartışmayla Yaşamak”, Tartışmalı Konuların Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Yoluyla Öğretilmesi (DVE/İHE), Öğretmenler için Eğitim Paketine göre, önerilen öğretim stratejileri hakkında daha fazla bilgi edinmek için her kartı çevirin. Sayfa 22

1. Kişiselleştirmenin ortadan kaldırılması

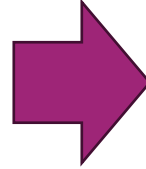
2. etkileşimde bulunulması

1. Bir konuya giriş yaparken kişi odaklı bir dil kullanmak yerine toplum odaklı konuşmak-örneğin öğrencilere hitap ederken, özellikle bazı öğrencilerle hitap ederken 'siz' veya 'sizin' yerine 'biz', 'bizim', 'biris'i veya 'toplum' kullanmak ya da tüm öğrencilerin bir konuyla kişisel bir bağı var ve bu konuda özellikle hassas hissediyor olabilirler.

2. Öğrencilerin ilgisiz olduğu ve bir konu hakkında hiçbir görüş veya duygu ifade etmediği durumlarda, kişisel veya oldukça ilgi çekici bilgi veya etkinlikler sunmak.

3. Mesafe alınması

4. Telifi edilmesi

3. Sınıf, okul veya topluluk içinde bir konu son derece hassas olduğunda coğrafi, tarihsel veya hayali analogiler ve paralellikler sunmak.

4. Öğrencilerin bilgisizlikten yola çıkarak görüş belirttikleri, azınlığın çoğunluk tarafından zorbalığa uğradığı veya tartışmasız bir fikir birliğinin olduğu durumlarda yeni bilgi, fikir veya argümanların ortaya konulması.

5. Empati duyulması

6. keşif amaçlı yaklaşılması

5. Öğrencilerin bir konuyu başkasının bakış açısından görmelerine yardımcı olacak etkinlikler sunmak, özellikle de öğrencilerin bir kısmı veya tamamı tarafından beğenilmeyen bir konu söz konusu olduğunda, konu belirli bir gruba karşı önyargı veya ayrımcılık içeriyorsa veya konu öğrencilerin hayatından uzaksa.

6. Bir konunun iyi tanımlanmadığı veya karmaşık olduğu durumlarda araştırmaya dayalı veya problem çözme etkinliklerinin getirilmesi.

Ünite 2.3. Olumluya odaklının

Olumlu örneklerle odaklanın

Barış içinde bir arada yaşama ve dayanışma örneklerini öne çıkarın

Olumlu örneklerle öğretmek, öğrencilerin ilgisini çekmenin, eleştirel düşünmeyi teşvik etmenin ve olumlu ve yapıcı bir öğrenme ortamını teşvik etmenin etkili bir yoludur. Eğitimciler, gerçek hayattan örnekler ve etik davranış örneklerini kullanarak, temel kavram ve ilkeleri güçlendirirken öğrencilere ilham verebilir ve motive edebilir.

Aynı zamanda olumsuz örneklerle karşı bir denge sağlayarak daha dengeli ve motive edici bir öğrenme deneyimi yaratır.

Pozitif örneklerle çalışmak

Ayrıca farklı dinlerin temsilcileri ve/veya dindar olmayan kişiler arasındaki dayanışma ve işbirliğinin belirli olumlu örneklerini de vurgulayabiliriz. Bazı örnekler:

A Muslim cleric saved the life of the Greek-Orthodox Bishop of Sudan

Two Muslim families entrusted with care of holy Christian site for centuries

Film tells of Bosnian Muslims and Jews saving one another in wars

Can atheists and Christians work together?

Eşleştirme Aktivitesi

Aşağıdaki “olumlu örneklerle öğretim” stratejilerini doğru açıklamalarla eşleştirin

1. Konuyla alakası	2. Etkileşim	3. Etik Hususlar	4. Eleştirel Düşünme	5. Sürdürülebilirlik ve Uzun Vadeli Etki
6. Öz değerlendirme	7. Konuk konuşmacılar	8. Aktüalite	9. Kapsayıcılık	10. Değerlendirme

- a) Örnekleri ilişkilendirilebilir bir şekilde sunmak için anekdotlar, videolar veya konuk konuşmacılarla çalışın. Hikayelere öğrencileri duygusal ve entelektüel olarak dahil edin.
- b) Öğrencileri sorular sorarak, potansiyel alternatif eylemleri tartışarak ve daha geniş bağlamı dikkate alarak örnekleri eleştirel bir şekilde değerlendirmeye teşvik edin. Bu analitik becerileri geliştirir.
- c) Güncel haber ve olaylardan olumlu örnekler kullanın çünkü bunlar öğrenciler için daha bağdaştırıcı ve etkili olacaktır.
- d) Konuya ve öğrencilerinizin ilgi alanlarına uygun örnekleri seçin. Örneklerin veya hikayelerin öğrenme hedefleri ve ders materyali ile uyumlu olduğundan emin olun.
- e) Etik veya ahlak alanındaki olumlu örnekleri tartışıyorsanız, öğrencileri karar verme sürecini, ahlaki değerleri ve yapılan eylemlerin sonuçlarını analiz etmeye teşvik edin.
- f) Öğrencileri, olumlu örneklerden öğrendikleri dersleri kendi yaşamlarına, hedeflerine ve etik karar verme süreçlerine nasıl uygulayabilecekleri üzerinde düşünmeye teşvik edin.
- g) Olumlu örneklerin uzun vadeli sürdürülebilirliğini ve etkisini dikkate alın. Kalıcı olumlu değişim yaratmak için benzer ilkelerin nasıl uygulanabileceğine dair tartışmaları teşvik edin.
- h) Olumlu örneklerle tanık olan kişileri deneyimlerini paylaşmaya davet edin. İlgili kişilerden doğrudan bilgi almak etkili olabilir.
- i) Öğrencilerden olumlu örneklerden öğrenilen dersleri yeni durumlara uygulamalarını isteyen ödevler gibi değerlendirme yöntemleri geliştirin.
- j) Olumlu örneklerin kapsayıcı olduğundan ve tüm öğrencilerin geçmişlerini ve kimliklerini dikkate aldığından emin olun. Kalıp yargılara veya önyargılara yol açmayan örnekler kullanın.

Doğru cevaplar: 1-d, 2-a, 3-f, 4-b, 5-g, 6-f, 7-h, 8-c, 9-j, 10- i

Ünite 2.3 Dinlerarası/dinler arası (inançlar) diyalog

Dinlerarası / dinler (inançlar) arası diyalog, farklı dini geleneklere (yani "inançlara") ve/veya manevi veya hümanist inançlara sahip insanlar arasında hem bireysel hem de kurumsal düzeyde işbirlikçi, yapıcı ve olumlu etkileşimi ifade eder.

“Dinler arası diyalog terimi, dinler arası diyalogla aynı şey değil, ancak pek çok kişi bu kavramlar arasında ayrım görmüyor. Dünya Kiliseler Konseyi 'dinlerarası' ve inançlar arası arasında ayrım yapmaktadır. Dünya Kiliseler Konseyi'ne göre 'dinler arası', Hristiyan mezhepleri arasındaki farkı ifade eder. Yani 'inançlar arası', örneğin Müslüman, Hristiyan veya Hindu ve Yahudi gibi farklı inanç grupları arasındaki etkileşimi ifade eder... Dinlerarası diyalog, farklılıkları bir kenara itmek veya bir kenara atmak anlamına gelmez ve ortak bir inanca varmayı, ortak bir inanç yaratmayı amaçlamaz. Biri diğerini dönüştürmenin bir yolu değil çünkü diyalog ideolojisini takip ederek her taraf kendi inancına sadık kalır. Dinlerarası diyalog aynı zamanda başkalarının inançlarını çürütme, tartışma veya onlara saldırma alanı değildir. Karşılıklı olarak güveni ve anlayışı artırmayı amaçlar.”

Popovska, B., Z. Ristoska & P. Payet. (2017). The Role of Interreligious and Interfaith Dialogue in the Post-Secular World. Academicus International Scientific Journal. 16. 33-44. 10.7336/academicus.2017.16.02.

Dinler, dini temsilciler ve dindar kişiler arasında diyalog yaygındır

Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Birleşen Dini Liderler, 21 Mart 2012

Kaynak: [Wikimedia Commons](#)

Eğer dini liderler diyalog kurup karşılıklı anlayış ve işbirliğini teşvik ediyorsa, biz neden yapamayalım?

Kaynak: [Wikimedia Commons](#)

Ünite. 2.3 Dinlerarası diyalog

Olumlu örneklerle öğretim

Dinlerarası ve kültürlerarası diyalogu teşvik eden bazı kuruluş ve kurumların bazıları sınıfta öğrenciler için araştırma veya proje konusu olabilir:

Religions for Peace (RfP) Barış İçin Dinler (RfP), dünyanın en büyük ve en etkili dinler arası örgütlerinden biridir. Barış inşası, insani yardım ve çevresel sürdürülebilirlik dahil olmak üzere küresel sorunlar üzerinde işbirliği içinde çalışmak üzere çeşitli inanç geleneklerinden dini liderleri ve kuruluşları bir araya getirir.

The Parliament of the World's Religions Dünya Dinleri Parlamentosu, dünyanın ruhani gelenekleri arasında uyumu geliştirir ve daha barışçıl, adil ve sürdürülebilir bir dünyaya ulaşmak için bu geleneklerin yol gösterici kurumlarla olan ilişkilerini teşvik eder.

KAICIID çatışmayı önleme ve barış içinde bir arada yaşamayı sağlama aracı olarak dinler ve kültürlerarası diyalogu teşvik eden uluslararası bir kuruluştur.

Dialogue Perspectives. Discussing Religions and Worldviews

Diyalog Perspektifleri. Dinleri ve Dünya Görüşlerini Tartışmak, farklı inançlar ve dünya görüşleri arasında ve bunlar arasında yeni ve yenilikçi diyalog biçimleri geliştirmek ve oluşturmak ve çoğulculuğa ilişkin uzmanlık temelinde toplumsal değişim yaratmak için kullanılan bir Avrupa bazlı platformdur.

United Religions Initiative Birleşik Dinler Girişimi, barışı, adaleti ve sürdürülebilir yaşamı teşvik etmek için farklı dini ve manevi geleneklerden insanları bir araya getiren küresel bir örgüttür. Çeşitli dinler arası proje ve girişimleri desteklemektedir.

Interfaith Center for Sustainable Development (ICSD) Dinlerarası Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi (ICSD), din ve ekoloji arasındaki bağlantıyı kurarak inanç topluluklarını harekete geçmeye teşvik ediyor. ICSD, Afrika, Orta Doğu, Kuzey Amerika ve Avrupa'daki mevcut faaliyetleriyle küresel bazda çalışmaktadır.

“Doğru mu yanlış mı” Aktivite

Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru, hangisi yanlıştır?

1. ‘dinler arası’ Hristiyan mezhepler arasındaki farkları ifade eder ve ‘dinlerarası’ ya da inançlar arası farklı inanç grupları arasındaki etkileşimi ifade eder

DOĞRU

YANLIŞ

2. Dinlerarası diyalog, farklılıkları bir kenara bırakmak veya ortadan kaldırmakla ilgilidir ve ortak bir inanca varmayı, ortak bir din yaratmayı amaçlamaktadır.

DOĞRU

YANLIŞ

3. Dinler arası / dinler arası diyalog, farklı dini geleneklere (yani "inançlara") ve/veya manevi veya hümanist inançlara sahip insanlar arasındaki yapıcı ve olumlu etkileşimi ifade eder.

DOĞRU

YANLIŞ

4. Dinlerarası/dinler arası diyalog, karşılıklı güven ve anlayışın artırılmasını amaçlamaktadır.

DOĞRU

YANLIŞ

“Doğru mu yanlış mı” Aktivite (cevaplar)

Doğru cevaplar ve açıklamalar

- 1– DOĞRU (açıklama: Evet! Dünya Kiliseler Konseyi'ne göre çoğu kişi bu iki kelimeyi eş anlamlı olarak kullansa da bu ayrım doğrudur.)
- 2 – YANLIŞ (açıklama: Diyalogun amacı hiçbir şekilde dini veya felsefi inançlarımızdan vazgeçmek değildir)
- 3 – DOĞRU (açıklama: Bu, dinler arası / dinler arası diyalogun yaygın olarak kabul edilen bir tanımıdır)
- 4 – DOĞRU (açıklama: Evet, gerçekten! Hem bireysel hem de kurumsal düzeyde dinler arası/dinler arası diyalogun amacı bu olmalıdır)

Ünite. 2.3 Ne yapabiliriz? Stratejik Planlama!

Tartışmalı dini, ahlaki ve felsefi konuların ne zaman ortaya çıkacağını asla bilemeyiz. Sınıfta farklı dini geleneklerden öğrencilerimiz olsun ya da olmasın, önceden bazı eğitim etkinliklerinin planlanmasıyla saygılı bir ortam yaratabiliriz.

a) Çeşitliliği kutlayın-Dinlerarası Takvim

Farklı dini geleneklerden öğrencileriniz varsa, okul yılının başında çocuklardan bir takvim oluşturmalarını ve kendi inançlarının önemli günlerini tarihlere göre işaretlemelerini isteyin. Bayram günü veya hemen öncesinde bayramın anlamını ve geleneklerini anlatma fırsatı tanıyın. Ayrıca tatlılar ve ikramlar da getirebilirler. Bu şekilde çeşitliliği sınıfa getirmek ve onu kutlamak için güvenli bir ortam yaratırız.

Ünite. 2.3 Ne yapabiliriz? Stratejik Planlama!

b) Okulu toplumla ilişkilendirmek

Okulu yerel dini topluluklarla ilişkilendirmek çok değerli bir stratejidir. Ebeveynler, okul müdürü ve okul personeli ile işbirliği içinde, okul yılı boyunca yerel topluma yönelik eğitici ziyaretler hazırlayın ve/veya inançları veya felsefeleri hakkında konuşabilecek ziyaretçileri okula davet edin.

Beklenen sonuçları elde etmek için toplumlar arasında açık fikirli insanları bulun. Yüz yüze iletişim ve diyalog, kalplerin ve zihinlerin kilidini açabilir

Ayrıca dini toplulukların ve dini olmayan dünya görüşlerinin bir veya daha fazla temsilcisiyle ortak etik ilkeler, biyoetik, ötenazi, çevre vb. gibi belirli konularda çevrimiçi tartışmalar da düzenleyebilirsiniz.

Ünite. 2.3 Teaching reconciliation

Affetmenin ahlakı

Tarihi, ailevi ya da başka sebeplerden dolayı ağır bir duygusal yük taşıyan öğrencilerin sınıflarımızda bulunması her zaman mümkündür. Öğrenciler, dini açıdan farklı insanlara eşit ve önyargısız davranmalarını imkansız kılan savaş, mültecilik veya diğer büyük travmaları deneyimlemiş ailelerden gelebilir. Bu durumlarda Bağışlama Eğitimi gibi yöntemleri kullanabiliriz.

Bağışlama terimi her ne kadar kulağa dinsel gelse de, ABD, Yunanistan ve 29 ülkede büyük başarıyla test edilen nispeten yeni bir pedagojik yöntemdir.

Affetmek adaletsizliği unuttuğumuz anlamına gelmez. Bu, yanlış yapanı affettiğimiz anlamına da gelmez. Amaç, öfkeyi azaltmak, işbirliğini artırmak, olumlu düşünceleri, şefkatli duyguları geliştirmek ve intikam eylemlerinden ziyade sevgi ve saygı eylemlerini ortaya koymak için affedici duyguları geliştirmektir.

<https://internationalforgiveness.com/education-and-therapy/>

Öğrencilerden çeşitli dini ve felsefi geleneklerdeki bağışlama veya uzlaşma kavramlarını incelemelerini ve sınıfa sunmalarını isteyin.

Ünite 2.3. Oyun bazlı yaklaşım

Önceki noktaları dikkate alarak, bu konulara yaklaşmak için en iyi veya en etkili eğitim yöntemi nedir?

Öğrencilerin duygusal olarak konuya sürüklenmeden, empatiyi ve kendilerini birbirlerinin yerine koyma yeteneğini geliştirerek konuları derinlemesine inceleyebilecekleri güvenli bir yaklaşıma ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle tercih edilen faaliyetler aşağıdakilere dayanabilir:

- rol oynama,
- sanal oyunlar,
- drama ve tiyatro teknikleri,
- örnek olay incelemeleri,
- tartışmalar,
- Okul konferansları,
- Konuyla ilgili bir film izlemek ve üzerinde tartışmak

DDAS projesinde yer alan etkinliklerin birçoğu öğretmenlerle yapılan eğitim ve pilot uygulama toplantılarında uygulanmıştır. Deneyimlerinizden daha fazlasını öğrenmeyi sabırsızlıkla bekliyoruz. Katkınız eğitim materyalinin daha da geliştirilmesi için değerli olacaktır.

“Kartları çevir” Aktivite

1. Çeşitliliği takdir edin

2. Okul ile toplumlar arasında bağlantı kurun.

1. Dini çeşitliliğin kabulünü teşvik eden eylemler düzenleyin (dinlerarası takvim/dinlerarası gün)

2. Yerel dini topluluklara eğitici ziyaretler hazırlayın ve/veya bu inançlar veya felsefeler hakkında konuşabilecek ziyaretçileri okula davet edin.

3. Affetme ahlakını geliştirin

4. Tartışmaları teşvik edin.

3. Bağışlama, öfkeyi azaltmayı, işbirliğini artırmayı, olumlu düşünceleri, şefkatli duyguları geliştirmeyi ve sevgi ve saygı dolu hareketleri ortaya koymayı amaçlar.

4. Dini grupların ve diğer dünya görüşlerinin temsilcileriyle yapılan tartışmalar birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olur.

5. Stratejik planlama.

6. Oyun bazlı yaklaşım sergileyin

5. Saygı, kabul ve birlikte yaşama ortamını geliştirin ve belirli eğitim faaliyetlerini önceden planlayın.

6. Öğrencilerin duygusallığa kapılmadan konulara girebilecekleri güvenli bir yaklaşım

AKTIVITELER

TAVSİYELER

Faydalı tavsiyeler

Dikkate alınması gereken ipuçları ve fikirler:

- ✓ Kimseyi, özellikle dini gerçekler ve dünya görüşleri konusunda, ikna etmeye çalışmayın. Onların farkındalık kazanmasına, değerler geliştirmesine yardımcı olun.
- ✓ Tartışmalı dini ve ahlaki konuları işlemek, bir öğretmenden ziyade bir koordinatör olarak hareket etmeyi gerektirebilir.
- ✓ Tarafsız olun ama öğrencileri ileriye taşımak için şeytanın avukatı olmaktan da kaçınmayın.
- ✓ Bir dinin temsilcisi olarak hareket eden bazı kişilerin kınanacak eylemlerini dinlerinin özüyle aynı kefeye koymayın.
- ✓ Dinlerden bahsetmişken, genellemelerden kaçının, çünkü her dinin zaman ve mekan açısından birçok varyasyonu vardır.
- ✓ Tartışmalı bir konu aniden ortaya çıktığında bunu anında yönlendiremezseniz,, öğrencilerden sabırlı olmalarını isteyin, böylece konuyu detaylı olarak inceledikten sonra başka bir gün konuya dönebilirsiniz.

Faydalı Kaynaklar

Referanslar

- Addressing Anti-Semitism through Education: Teaching Aids, OSCE
- Biljana, Popovska & Zhanet, Ristoska & Pablo, Payet. (2017). The Role of Interreligious and Interfaith Dialogue in the Post-Secular World. Academicus International Scientific Journal. 16. 33-44. 10.7336/academicus.2017.16.02.
- Bondevik , Dautaj, O'Grady, Vallianatos, SIGNPOSTS - TEACHER TRAINING MODULE. Teaching about religions and non-religious world views in intercultural education (2020) Council of Europe
- Clarke, P. , 'Teaching controversial issues', Green Teacher 31, Niagara Falls, NY: Green Teacher, 1992
- Clarke, P. , Teaching Controversial Issues: a four step classroom strategy, 2005
- Council of Europe, White Paper on Intercultural Dialogue – Living together as equals in dignity, 2008
- Dimension of religions and non-religious convictions within intercultural education - Recommendation CM/Rec(2008)12 and explanatory memorandum (2009), Council of Europe
- Engaging Culture and Media to Counter Hate Speech in Big European Cities, Policy Paper (November 22). KAICIID, <https://www.kaiciid.org/publications-resources/policy-paper-engaging-culture-and-media-counter-hate-speech-big-europea>
- *Guidelines for Educators on Countering Intolerance and Discrimination against Muslims: Addressing Islamophobia through Education* (October 2011), Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), <https://www.osce.org/odihr/84495>

Referanslar

- Jackson, Robert, Signposts – Policy and practice for teaching about religions and non-religious world views in intercultural education (2014) Council of Europe
- Malcolm D. Evans, *Manual on the wearing of religious symbols in public areas* (2009), Council of Europe
- Mette Lindgren Helde (2021), *Guide to Interreligious Dialogue: Bridging Differences and Building Sustainable Societies*, KAICIID, <https://www.kaiciid.org/publications-resources/guide-interreligious-dialogue>
- Olivia Q., (February 22). Using Education to Counter Anti-Refugee and Migrant Hate Speech in Europe. KAICIID, <https://www.kaiciid.org/publications-resources/research-paper-using-education-counter-anti-refugee-and-migrant-hate-speech>
- Pellot B., (2019), *Heroes of Dialogue: Classroom Edition*, KAICIID, <https://www.kaiciid.org/publications-resources/heroes-dialogue-classroom-edition>
 - *Religious diversity and intercultural education: a reference book for schools* (2007), Council of Europe
 - Renáta Uitz, *Europeans and their rights - Freedom of religion* (2007), Council of Europe
 - Jean-François Renucci, *Article 9 on the European Convention on Human Rights - Freedom of thought, conscience and religion* (Human Rights Files No. 20) (2005), Council of Europe
- Stradling, R., Noctor, M., Baines, B., *Teaching Controversial Issues*, London 1984
- *The religious dimension of intercultural education* (2005), Council of Europe

Ek Kaynak

- Connect. A youth interfaith action guide, (2018) by the InterFaith Network for the UK.
- Creating safe and inclusive spaces for discussing controversial issues online. Experiences and tools from the Thorvald Stoltenberg Seminar, 2020
- Guidelines on Human Rights Education for Secondary School Systems, (September 2012), Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), <https://www.osce.org/odihr/93969>
- Huddleston, Ted and Kerr, David, MANAGING CONTROVERSY: DEVELOPING A STRATEGY FOR HANDLING CONTROVERSY AND TEACHING CONTROVERSIAL ISSUES IN SCHOOLS
- Living with Controversy – Teaching Controversial Issues Through Education for Democratic Citizenship and Human Rights (EDC/HRE)
- Ready for Dialogue, Ready for Positive Change, A guide to interreligious dialogue in youthwork and beyond with toolbox of non-formal activities
- Teaching Materials on Antisemitism and Racism, United States Holocaust Memorial Museum
- A powerful counter-narrative against diverse forms of hate speech, including Antisemitism, Islamophobia, anti-Christian sentiment. You can find more resources here: <https://getthetrollsout.org/resources/guides>
- KAICIID's E-Learning and Resources include digital knowledge tools, e-learning courses and thematic webinars, which teach dialogue as a tool to solve global issues. All e-learning courses are linked with global initiatives and development goals for sustainable peace. <https://www.kaiciid.org/dialogue-knowledge-hub>

DD@S: Democratic Dialogue at school
An online game-based training tool on
Democratic Dialogue for Teachers

<https://ddasproject.eu>

**Training course for school teams,
teachers and school leaders in Europe**

Well done!
Now it's "quiz time"!
Then you can try the next module!

CARDET

symplexis

INTERORTHODOX CENTRE
OF THE CHURCH
OF GREECE

**Funded by
the European Union**

This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. [Project Number: 2021-1-BE02-KA220-SCH-000032794]